

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/5/2019
Identifikačné číslo spisu: 5017200448
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5017200448.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): K. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX R. XXX, t. č. ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, Gucmanova 19/970, 920 41 Leopoldov, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina, so sídlom Národná č. 34, 010 07 Žilina, o všeobecnej správnej žalobe, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 31S/147/2017 zo dňa 24. októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. KaZA/19187/2017 zo dňa 07.11.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu zrejmej bezúspešnosti sporu. V odôvodnení žalovaný najmä uviedol, že žalobca sa v konaní vedenom pred Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 2C 57/2017 domáha ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 60 000 € voči súdnym lekárom, ktorí pri výkone svojho povolania v dňoch 01. a 02.12.2009 vykonali obhliadky tiel nebohej tety a sesternice žalobcu. Ďalej uviedol, že žalobca v konaní o ochranu osobnosti nesie dôkazné bremeno preukázania, že konaním žalovaných súdnych lekárov došlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv. Žalobca v žalobe o ochranu osobnosti označil dôkazy, o ktorých tvrdí, že ich nemôže bez svojej viny pripojiť, resp. predložiť, a tieto žiada v súdnom konaní zabezpečiť, a to fotografie, vyhotovené na mieste nálezu nebohých a video-zvukové záznamy ako aj fotografie a video-zvukové záznamy vyhotovené na patologickom pracovisku vo FNŠP v Žiline v súvislosti s dokumentovaním hodiniek a výterov spod nechtov, listiny o odovzdaní dvoch hodiniek a výterov spod nechtov policajtom a pitevný protokol č. 381/09 a č. 384/09.

2. Žalovaný dospel k záveru, že vyššie označené dôkazy, nie sú spôsobilé preukázať neoprávnený zásah žalovaných súdnych lekárov do jeho osobnostných práv. Tiež uviedol, že žalobca bol právoplatne odsúdený za vraždu vyššie spomenutých príbuzných, a preto súdni lekári, ktorí nebohé príbuzné obhliadali, nemohli svojimi úkonmi neoprávnené zasiahnuť do osobnostných práv žalobcu spôsobom, ako uvádza. Z dôvodu nutnosti kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc sa žalovaný, splnením ďalších podmienok nezaoberal.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Všeobecnou správnu žalobou sa žalobca domáhal zrušenia preskúmaného rozhodnutia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Záver o zrejmej bezúspešnosti sporu považoval za nesprávny, nezákonný a hrubo porušujúci jeho právo podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Tiež namietal neaplikovateľnosť ust. § 25 ods. 1 písm. b) zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov je nepoužiteľné, lebo predmetné dôkazy sa nenachádzajú v zdravotnej dokumentácii, lebo boli vyhotovené v trestnom konaní, pričom nie sú ani v trestnom spise, do ktorého má prístup. Tieto dôkazy majú žalovaní súdni lekári, ktorí mu ich neposkytli. Preto v súlade s ust. § 132 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. k žalobe pripojil dôkazy, ktorých povaha to pripúšťala (úmrtné listy a žiadosti pre znalcov), ostatné navrhol súdu zabezpečiť, pričom súd o návrhu nerozhodol.

4. Krajský súd v Žiline v konaní podľa ust. § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) dospel k záveru, že podaná správna žaloba nie je dôvodná, preto ju zamietol.

5. Najmä sa stotožnil s vyjadrením právneho zástupcu žalovaných v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 2C 57/2017 - „primárnym predpokladom, aby bol žalobca v konaní úspešný, je skutočnosť, že musí byť nositeľom uvedeného tvrdeného hmotného práva, t. j. musí mať aktívnu vecnú legitimáciu. Vecná legitimácia vyjadruje hmotnoprávny vzťah strany sporu k prejednávanej veci samej a jej nedostatok sa prejaví v zamietnutí žaloby. Žalobca vo svojom návrhu uvádza, že nezákonným konaním žalovaných voči jeho príbuzným mu bolo spôsobené duševné utrpenie, stres, úzkosť a poníženie. Na uplatnení práva na ochranu porušeného osobnostného práva je predovšetkým legitimovaný sám subjekt dotknutého osobnostného práva (v konkrétnom prípade nebohé I. Č. a I. K.). V zmysle § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby právo na ochranu jej osobnosti môže uplatniť manžel a deti, ak ich niet, jej rodičia. Toto právo vykonávajú tieto osoby ako osobitní právni nástupcovia určení originárne zákonom. Nakoľko žalobca nie je osobou taxatívne uvedenou v zákone, nie je aktívne a vecne legitimovaný na podanie takejto žaloby. Žalobu na náhradu škody po smrti oprávnenej osoby môžu podať jej dedičia, avšak aj s poukazom na § 469 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého nededí ten, kto sa dopustí úmyselného trestného činu proti porúčiteľovi, nie je žalobca aktívne vecne legitimovaný ani v tomto rozsahu. V popise skutočností žalobca uvádza, že došlo k úmrtiu blízkych príbuzných, a to A. Č. a A. F.. Práve z vraždy týchto osôb bol žalobca právoplatne odsúdený." S poukazom na uvedené považoval aj krajský súd, žalobcom uplatnené nároky za šikanózne a v absolútnom rozpore s dobrými mravmi.

6. Žalovaní súdni lekári boli pribratí do trestného konania (v prípade vraždy I. Č. a I. K.) ako znalci z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo, pričom právny základ vykonávania pitvy je zakotvený v ust. § 48 ods. 3 písm. j) zákona č. 583/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zmysle § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka privolenie nie je potrebné, ak sa vyhotovia alebo použijú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky, zvukové alebo obrazové a zvukové záznamy na úradné účely na základe zákona. Hmotné substráty, ktoré zachytávajú jednotlivé stránky osobnosti fyzickej osoby, možno použiť aj bez jej privolenia. Úradným účelom tu zákon rozumie najmä dôkazné účely v trestnom alebo v občianskoprávnom konaní.

7. Za neoprávnené zásahy, ktorými boli dotknuté žalobcove osobnostné práva, považuje žalobca konanie

žalovaných súdnych lekárov - správnosť zaznamenaného času na hodinkách obete A. F., k poškodeniu hodínok značky NICK VAN HILL, ku ktorej došlo pravdepodobne manipuláciou žalovaných, expresívne tvrdenia žalovaných, ktoré však žalobca nijakým spôsobom nekonkretizoval, ani nepreukázal.

8. Krajský súd uviedol, že z logického výkladu ust. § 6 zákona 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „zák. § 327/2005 Z.z.“) vyplýva, že stanovené podmienky musia byť splnené kumulatívne. Poukázal na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6Sžo/36/2011), v zmysle ktorej ust. § 8 zák. 327/2005 Z.z. nepredstavuje taxatívny výpočet skutočností, na ktoré musí žalovaný pri posudzovaní otázky zrejmej bezúspešnosti prihladať - posúdenie otázky zrejmej bezúspešnosti sa nemá ponechať len na tvrdení žiadateľa, ale za účelom odbremenenia súdov od tzv. šikanózných a bagateľných návrhov zákon v § 8 zveril právomoc tieto návrhy eliminovať v podobe vydávania negatívnych rozhodnutí o nepriznaní nároku na poskytnutie pomoci, a to z dôvodu nesplnenia jednej z kumulatívnych podmienok priznania tohto nároku. Centrum právnej pomoci teda nemôže priznať právnu pomoc žiadateľovi v prípade, pokiaľ by spĺňal len niektorú z daných podmienok.

9. Ďalej uviedol, že záver žalovaného o bezúspešnosti sporu nemusí byť vždy totožný s následným rozhodnutím príslušného súdu, do právomoci ktorého patrí rozhodovať vo veci samej. V zmysle stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 zo dňa 25.04.2013, „Posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení tohto osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako osoby v materiálnej núdzi, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite veci, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci koná. Sťažovateľ mal navyše zachované právo zvoliť si sám právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej Centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. osobám v materiálnej núdzi“. Právomoc žalovaného skúmať zrejmu bezúspešnosť sporu žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Práve naopak, štát preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje. Úlohou žalovaného pri jeho rozhodovaní je filtrovať šikanózne, neopodstatnené a bagateľné návrhy žiadateľov, čím dochádza k odbremeňovaniu činnosti súdov.

III.

Konanie na kasačnom súde

10. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. e) a g) S.s.p., t.j. vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd a krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:

- JUDr. Pavol Polka mal byť vylúčený z rozhodovania vo veci, nakoľko rozhodoval v trestnej veci žalobcu pod sp. zn. 1To/68/2012, v ktorej boli znalecké posudky žalovaných súdnych lekárov použité proti žalobcovi, preto kladné rozhodnutie v civilnej žalobe by zakladalo dôvod obnovy konania, čo je proti záujmu tohto sudcu;
- žalovaný ako aj krajský súd prekročili mieru, v rámci ktorej môžu posudzovať bezúspešnosť sporu, pretože prejudikovali rozhodnutie civilného súdu;
- každý argument advokáta má spôsobilosť zabezpečiť žalobcovi úspech;
- došlo k porušeniu jeho práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

12. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

13. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 21.01.2019 uviedol, že pri analýze splnenia podmienok podľa § 6 zák. č. 327/2005 Z.z. je v jeho právomoci skúmať zrejmu bezúspešnosť sporu. Tým nijako nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu žiadateľa, ale snaží sa eliminovať neopodstatnené žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a zároveň chrániť žiadateľov pred pokračovaním v neúspešnom spore, kde v prípade neúspechu hrozí žiadateľovi povinnosť uhradiť trovy súdneho konania.

14. Záverom navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

IV.

Právny názor kasačného súdu

15. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru o tom, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju zamietol podľa § 461 S.s.p.

16. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. júla 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 87 ods. 1 S.s.p. sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

17. Na prvom mieste kasačný súd uvádza, že predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 87 ods. 1 S.s.p. konštruje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom, k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti.

18. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

19. Účelom § 87 ods. 1 S.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska

uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania, 4. k osobám zúčastneným na konaní.

20. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci, ako aj naopak. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania, k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní.

21. Osobitným prípadom pomeru sudcu k veci je skutočnosť, že sudca konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy (tiež § 87 ods. 1 S.s.p.) alebo rozhodoval o veci na správnom súde inej inštancie (§ 87 ods. 2 S.s.p.). V tomto (druhom) prípade stačí, že sudca o veci rozhodoval, či už ako sudca, alebo v senáte v inštančnom postupe. Platí teda, že sudca vyššieho správneho súdu je vylúčený z rozhodovania veci, pokiaľ rozhodoval o veci na správnom súde nižšej inštancie. To platí aj naopak, teda po vrátení veci správneho súdu nižšej inštancie na ďalšie konanie je sudca, ktorý rozhodoval o veci na správnom súde vyššej inštancie, vylúčený.

22. „Podiel sudcu na rozhodovaní v „predchádzajúcom súdnom konaní“ v zmysle § 89 ods. 2 S.s.p., ktorý zakladá dôvod na jeho vylúčenie, sa týka rozhodovania v rovnakej veci na súde nižšej inštancie; „predchádzajúcim súdnym konaním“ nie je konanie v inej súdnej veci, aj keby sa týkala tých istých účastníkov.“ (Baricová, J., Fečík, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, 509 s.). „Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.“ (uznesenie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. Nao 2/2003 zo dňa 19.03.2003). Obdobnou problematikou sa zaoberal aj kasačný súd v prejednávanej právnej veci, nakoľko člen senátu Krajského súdu v Žiline, ktorý napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci správnej žaloby žalobcu, JUDr. Pavol Polka, bol zároveň členom senátu Krajského súdu v Žiline v trestnej veci žalobcu pod sp. zn. 1To/68/2012, v ktorej žalovaní súdni lekári vystupovali ako znalci z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo. Pomer vyššie uvedeného sudcu k prejednávanej veci mal byť daný podľa tvrdenia sťažovateľa jeho záujmom na neúspechu žalobcu v spore proti žalovaným súdnym lekárom, ktorého predmetom je ochrana osobnosti náhrada nemajetkovej ujmy, ku ktorej malo dôjsť práve konaním žalovaných súdnych lekárov v trestnej veci žalobcu pod sp. zn. 1To/68/2012. V prípade žalobcovho úspechu by bol podľa žalobcu daný dôvod pre obnovu konania pod sp. zn. 1To/68/2012 v ktorej uvedený sudca rozhodoval.

23. Európska komisia pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) konštatovala, že „sudcovská nestrannosť môže byť ohrozená, ak sa sudca zúčastní v rôznych za sebou idúcich stupňoch konania. ... tieto princípy sa uplatnia len tam, kde ide o účasť na rôznych stupňoch toho istého konania. Sudca nie je nevyhnutne zaujatý len z dôvodu, že bol zapojený v inom konaní, ktoré sa týkali tej istej osoby.“ (Rozhodnutie Komisie z 9. decembra 1987 vo veci Schmid v. Rakúsko.)

24. Rovnako tak EŠLP v rozhodnutí vo veci Petrov v. Bulharsko z 2. novembra 2010 (č. 27103/04)

uviedol, že „pokiaľ ide o objektívny test, súd zohľadňuje, že samotná skutočnosť, že sudca sa zúčastnil iného konania, ktoré sa týkalo tých istých účastníkov, nie je sama osebe spôsobilá vyvolať legitímne obavy o jeho alebo jej nestrannosť“.

25. V danom prípade nejde o rozhodovanie vecí v rôznych stupňoch toho istého konania. Ustanovenie § 87 ods. 2 S.s.p. upravuje vylúčenie sudcu správneho súdu, ktorý prejednával a rozhodoval tú istú vec na správnom súde inej inštancie. V danom prípade však nejde o tú istú vec nakoľko predmetom konania v prejednávanej právnej veci je správna žaloba proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci o neposkytnutí právnej pomoci, zatiaľ čo predmetom konania pred Krajským súdom v Žiline sp. zn. 1To/68/2012 bolo odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č.k. 36T/29/2010-3170 z 28.06.2012, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy. Napokon sa uvedený sudca podieľal na rozhodnutí inej veci na trestnom súde, a nie správnom ako to predpokladá § 87 ods. 2 S.s.p.

26. Zároveň je potrebné uviesť, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu sa týka sťažovateľovej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, a teda bez ohľadu na jeho úspech tým nie je nijako dotknutý jeho spor o ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy, resp. jeho právoplatne skončená trestná vec.

27. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ani „okolnosť, že sudca rozhodol o veci, v ktorej vydané rozhodnutie je napadnuté žalobou na obnovu konania, nie je dôvodom na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vo veci obnovy konania. Tým, že zákon určil, že žalobu na obnovu konania prejedná ten správny súd, ktorý o veci rozhodoval (§ 480 ods. 2 S.s.p.), zároveň vylúčil, že by táto okolnosť bola dôvodom na vylúčenie sudcov podľa ustanovenia § 87 S.s.p. Preto v súdnej praxi je bežné (pokiaľ to umožňuje platný rozvrh práce konkrétneho súdu), že o žalobe na obnovu konania rozhoduje ten istý sudca alebo senát, ktorý rozhodoval o veci, ktorého sa žaloba na obnovu konania týka.“ (Baricová, J., Fečík, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, 509 s.).

28. Preto aj za predpokladu, že by prípadný úspech žalobcu v civilnom spore, mohol mať za následok splnenie podmienok pre obnovu konania v jeho právoplatne ukončenej trestnej veci, podľa kasačného súdu nie sú dané dôvody pre záver tom, že sudca JUDr. Pavol Polka mal byť vylúčený z prejednávania a rozhodnutia o správnej žalobe proti rozhodnutiu o nepriznaní právnej pomoci.

29. V neposlednom rade, neúspech žalobcu v konaní o správnej žalobe pred krajským súdom samo o sebe nemá za následok znemožnenie domáhať sa ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy bez právneho zastúpenia, resp. v zastúpení ním zvoleným advokátom.

30. Vo vzťahu k druhému uplatnenému dôvodu kasačnej sťažnosti (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) kasačný súd uvádza, že v zmysle § 6 zák. č. 327/2005 Z.z. úlohou Centra právnej pomoci je v prípade rozhodovania o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci posúdiť, či v danom prípade nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu.

Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy 5) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 8 zák. č. 327/2005 Z.z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

31. Vychádzajúc z účelu a zmyslu zák. č. 327/2005 Z.z., ktorým zákonodarca sledoval vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom

fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, Centrum právnej pomoci, do právomoci ktorého zákonodarca zveril právomoc rozhodovať o žiadosti žiadateľov na poskytnutie právnej pomoci, je povinné si zaobstarať relevantné podklady pre vydanie rozhodnutia a zistiť skutočný stav veci tak, aby mohol spravodlivo a v súlade so zákonom rozhodnúť o tom, či vzhľadom na všetky skutkové okolnosti daného prípadu žiadateľ spĺňa zákonné podmienky pre priznanie právnej pomoci.

32. Vychádzajúc z uvedeného kasačný súd zhodne ako krajský súd dospel k záveru, že žalovaný v predmetnej veci správne posudzoval splnenie podmienok splnenia nároku na poskytnutie právnej pomoci sťažovateľovi. Pritom z obsahu preskúmaného rozhodnutia, resp. napadnutého rozsudku nevyplýva, že by žalovaný, ako aj krajský súd prekročili mieru, v rámci ktorej môžu posudzovať zrejmu bezúspešnosť sporu. Žalovaný vychádzal z obsahu žaloby, ktorou sa domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy za nekonkretizované výroky súdnych lekárov, resp. nimi zapísané údaje vo výstupe z pitvy, prasknutie displeja na hodinkách, odobratých nebohej I. Č. a zápis času 5:55 hod na hodinkách nebohej I. K. K týmto zásahom malo dôjsť pri výkone obhliadky tiel nebohých v dňoch 01. a 02.12.2009.

33. Žalovaný vychádzal jednak zo zistenia, že žalobca bol právoplatne odsúdený za vraždu nebohých I. K. a I. Č., ktoré sú jeho tetou a sesternicou, ako aj zo záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku pod sp. zn. 2 Cdo 278/2007, v zmysle ktorých premlčacia doba v prípade práva na náhradu nemajetkovej ujmy je podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka trojročná. Žalovaný tiež poukázal na príslušnú právnu úpravu, (§ 13 Občianskeho zákonníka) v zmysle ktorej po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom. Zároveň žalovaný vyjadril názor, že sťažovateľom označené dôkazy nie sú spôsobilé preukázať neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv.

34. Samotný záver žalovaného o zrejmej bezúspešnosti sporu nemusí byť totožný s následným rozhodnutím príslušného súdu, do právomoci ktorého patrí rozhodovať vo veci samej. To platí rovnako aj pre krajský súd, ktorého úlohou bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného, t. j. či bolo konanie vedené v súlade s procesnými predpismi a či došlo k správnej aplikácii príslušného hmotnoprávneho predpisu. Posúdenie žalobcom podanej civilnej žaloby je úlohou civilného súdu, pričom posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany žalovaného podľa § 6 ods. 1 písm. b) zák. č. 327/2005 Z.z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení toho osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako osoby v materiálnej núdzi, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite veci, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci koná.

35. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho práva podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom, Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil (napr. IV. ÚS 345/04, II. ÚS 84/07), že k porušeniu základného práva na poskytnutie právnej pomoci podľa čl. 47 ods. 2 ústavy by došlo vtedy, ak by účastníkovi konania nebolo zo strany súdu, resp. iného orgánu umožnené hájiť jeho záujmy prostredníctvom zvoleného či ustanoveného právneho zástupcu alebo by mu bolo bránené pri realizácii jeho práva na právnu pomoc v rozpore s podmienkami ustanovenými zákonom. Nepriznaním právnej pomoci nie je dotknuté právo sťažovateľa zvoliť si sám právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej Centrom právnej pomoci podľa zák. č. 327/2005 Z.z. (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 zo dňa 25.04.2013).

V.

36. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

37. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý nebol v konaní neúspešný nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.